

Іванна Чорнобривець

З БЛАКИТІ НЕБА
І
СКОРБОТИ ДУШІ

alwa

ІВАННА ЧОРНОБРИВЕЦЬ

*З блакиті неба
і
скорботи душі*

Мюнхен 1959 ·

1

ПЕРЕДМОВА

Наше жіноцтво приступом здобуває собі місце в літературі. До цілого ряду жіночих прізвищ, що так часто появляються в повоєнних роках по журналах і часописах на еміграції, долучається тепер нове — Іванна Чорнобривець, з невеличкою збіркою віршів. Зрештою, не цілком і нове. Її оповідання «Капрі» було відзначене на конкурсі журналу «Київ», де і з'явилося друком. Її новели друкувалися в «Овиді», «Українським Слові (Париж)», «Жіночому Світі» тощо. Ряд поодиноких віршів уже також бачив світ на сторінках нашої періодики.

Вірші Іванни Чорнобривець не ламають традицій української літератури. Строфічна будова нашої авторки є дуже різноманітна. Поетеса уживає побіч такої клясичної форми, як сонет, також тріолету і ронделю. Це вказує на її творчі шукання. Це добре. Однак, з другого боку, чи не доцільніше було б їй присвоїти собі якусь вибрану форму і держатися її? Постає питання, чи властивість поетичного таланту Іванни Чорнобривець лежать більше в площині чистої лірики, чи переважає ліро-епічний струм? Вчитуючися в баладу «Морський Коник» і в ліричні мініатюри, ми давали б перевагу останнім.

Сила авторки — в ліричній настроєвості, не зважаючи на струни, які вона заторкає — чи це буде національний, чи еготичний мотив. А націо-

нальний є в неї дуже сильно випуклий і переходить у націоналістичний — радісну активність у діяльності і боротьбі за вітчизну. В цьому Іванна Чорнобривець подібна до Олени Теліги, якої слід впливу, але лише як далекий відгомін і паралельний образ в іншій полощині, бачимо в вірші «При-свята». Націоналістичне наставлення до світу, як повсякчасне чинне діяння в ньому, зустрічаємо і в інших віршах, з яких наведемо тут один приклад:

Дивлюся на живий розради цвіт,
Бо пароплав є символ втіхи тим,
Хто без страху іде шляхом крутим,
Щоб виконать громади заповіт.

Ціла збірка вказує, що хист поетки у стані формування, і вона шукає напрямку, щоб ним у дальшому іти. «Новітньому Колюмбові» може служити за такий напрямок, очевидно, без затрати властивих кожній жінці ліричних настроїв.

Побажаймо ж авторці дальших успіхів після цього вдалого початку!

Ростислав Єндик

ПРИСВЯТА

Вас тут уже нема...
Лише троянди ніжні,
Так буйно розцвіли
за ніч.

Вони нагадують
Вчорашній вечір,
Наш спір, палкі розмови...
вогонь облич.

Та знаєм добре ми,
Що не трояндами устелений
До боротьби за Україну
шлях...

Тяжкі страждання,
Муки на чужині...
У серці ж віри жар, в руках
блакитно-жовтий стяг.

Коли ж проб'є
Рішальная година
До бою посвятить мечі, —
В петельку Вашого військового мундира
Запну безсмертник — квітку,
Щоб сяла й
уночі!

ПОХІД

Вони ішли з примерклим зором,
Зісохлі, як живі мерці;
Ніхто не слідував дозором:
Ні командир, ані стрільці.

Немов розверзлись небеса
У гніві апокаліптичним,
Міраж страшних видінь звисав,
Єднав цей світ із потойбічним.

Старі, малі, жінки і діти —
Обдерті, вузлики в руках...
І лячно визирали квіти
З-під снігу на горбках.

— Що це?! Куди ці тіні
Так сунуться юрбою? —
Качки питалися в сутіні,
Кигикали з журбою.

Селян статечних з їхніх сіл
Злий голод гнав бичем.
Хилились верби станом всім,
Молилися з плачем.

В жалобі ниви простягались:
Печаллю цвіли гони...
Вітри вовками прикидались...
В тон крякали ворони.

Земля ридала, і ярками
Стікали брудні сльози
Аж до річок, де вже листками
Косичилися лози.

Так важко дихав степ вночі:
По-батьківськи журился.
Голодних спати кладучи,
Туман білий стелився.

Нещасні бачили вві сні
Свої лани, як море,
Ввижались їм садки рясні
І... сном здавалось горе.

А коли в киреї ранки
Вдягалися на сході,
Росли могили на світанках —
Все рідшали походи.

У місті гинули на бруках
Зелені, як та рута,
Просили крихти хліба в муках,
Щоб з'їсти і... заснути.

Таке видовище жаске
Не в силах відтворити
Ніякий пензель, ні кліше,
Ні мап дереворити !!!

Лани зверталися до Неба,
Оправдання благали . . .
— Бо хлібом ми людей, як треба,
— В цей рік обдарували !! —

— Чому ж господарі кидали
— Поля, садиби та хати ? !! —
— Усе, усе, що здавна мали,
— Де в труді прагнули мети ? !! —

Питають нас на кожному кроці:
— Де ж це було, в якій країні ? ! —
Наш голос: „В 33-ім році,
В багатій хлібній Україні !!!”

— Ворожий гніт без каяття
— Понищив все до краю,
— На світі цім замість життя
— Створив „державу раю”.

15. 7. 58

СОНЕТ

Христос Воскрес! — вітають срібні дзвони;
Христос Воскрес! — бринить в нічній тиші;
І радість полум'ям горить в душі...
Христос Воскрес! — дрижать весняні гони.

І сонми серафімів тчуть корони...
О, Мати Божа, більше не тужи!
Лежить від гробу камінь на межі:
Твій Син здолав земні всі перепони.

Чи й ти устанеш, Україно, з мертвих?
Твій хресний шлях Голготи не минає.
Не годен відвалить ніхто із смертних

Той камінь болю і страждань пекельних!...
Коли ж Архангел у трубу заграє,
Ти будеш першою при брамі раю!

Березень 1958.

Е М І Г Р А Ц І Й Н Е

На академії у залі
Шопена слухаю ноктюрн.
Перед очима... Київ, Юр;
Несуть згадки мене все далі...

Степи, степи і ниви спрагли...
Хмарки спілітаються в ажур...
На академії у залі
Шопена слухаю ноктюрн.

На конях лицарі засмагли;
А брязк шабель, як дзвін бандур.
Втікають нехристи за мур...
Рокочуть звуки... на роялі,
На академії у залі.

НОВІТНЬОМУ КОЛЮМБОВІ ПРИСВЯЧУЮ

Дивлюся на листівку з кораблем:
— Привіт з далекої Атлантики —
... Цей шлях згубив сліди романтики,
Лиш піна бризка завжди під рулем.
Живцем розтяті слизькі брила
Зростаються, мов птаха крила...
Дивлюся на листівку з кораблем.

Дивлюся на живий розради цвіт,
Бо пароплав є символ втіхи тим,
Хто без страху іде шляхом крутим,
Щоб виконать громади заповіт.
А він тяжкий, як слизькі брила,
Що тиснуть нас, мов птаха крила...
Дивлюся на живий розради цвіт.

22. 3. 1958.

МОТИВ З НАРОДНЬОЇ ПІСНІ

Закинули риболови
Сіті до води,
На карасі, чорні соми,
Щуки та лини.

Риби — щуки не вловили,
Витягли дитя.
Полякались, покинули
Голе сиротя.

Як дзвонили до церкви
Вдосвіта в селі,
Молодую дівчиноньку
На страту вели.

А за нею рідна мати,
Як «не при собі»,
Знесилена, мов розп'ята,
З вінком у руці.

— Не вбивайся, бідна мати —
— Дома маєш сім.
— Не доглянеш, прозіваєш —
— Буде так усім!

— Рибалоньки — соколики,
— Посвятить сітки —
— Нехай змиють кару Божу
— Моеї доньки!!!

18. 5. 1958.

О, ФЛЬОРЕНЦІЄ!

З далеких степів України
Я в серці принесла щирий привіт.
О, Фльоренціє!.. Середньовічний міт!
Історії велич тут квітне донині.

В золоті сонця, в обрисах гір,
Підперезана річкою Арно,
Тонеш в блакиті, як Божий твір,
Як дивна казка, прегарна...

Із року в рік тебе оглядає
Безлік цікавих туристів;
Велич Дому в око впадає,
Рожевіє фон імлистий.

А Баптистеріум, як різьблена касетка,
Із знаменними «воротами раю».
Кожний кутик, камінчик, сільветка
Свою славу минувшину має.

Бронзова платівка блищить на віддаленні —
Це — площа де-ля Сеньйора;
Тут відважний чернець Савонароля
В розшаллій юрбі був спалений.

Щороку у травні, в день свята
Гірляндами тиснуться діти;
На місце, де була страта,
Складають вінки і квіти.

Ця піяцца — відкритий музей під небом
З пам'ятками не одного сторіччя;
Вівтар мистецтва, осяяний Фебом;
Місце розгри подій Середньовіччя.

Церкви — на фоні неба синім...
Палаці: Уфіціо, Баржело, Піті
Скарби бережуть неоцінімі,
Що їм рівних немає у світі.

Спішиться кожний турист
До славетної капелі Медічі,
Де Мікель Анджела геній і хист
Втілив в мармур зміни дня і ніч.

Чаром минувшини говорять скрізь дати
На полотнах, скульптурах, тацях...
По цих же самих бруках і піяццах
Ступали ноги безсмертного Данте.

І ось вузенька вуличка Беатріче.
Кохану Алігієрі бачив лиш трічі.
Вона тільки раз йому усміхнулась...
Не помітивши, вдруге йдучи, одвернулась.

А втрете
Як витримало серце поета?!!
В каплиці лежала, в труні, мертва...
Дівочим серпанком повита.

Ніколи не вмере той символ кохання,
Хоч чорнило в терцинах поживкло.
З ним поет полум'яний пішов на вигнання;
Його слово в Равенні замовкло.

Так сталося... Вогонь ідей борця
[і пророка
Фльорентійці запізно збагнули...
І лиш на камінне його чоло по роках
Лавровий вінок одягнули.

Чотири леви на постаменті
Підкреслюють генія в світі.
Готові кинутись в кожному моменті,
Хто лиш ступить на грядку квітів.

Отак скрізь: штука... поезія... міти...
Та ще співи, що звучать маєстатично.
Забуваються будні, душа зігріта...
О, Фльоренціє!.. Краса твоя житиме
[вічно!!!

2. 9. 1957.

*
* *
*

Синьою плахтою небо укрилось,
Як янголів очі, блимали зорі,
Сніжні сувої скалками іскрились . . .

Завмерли в чеканні долини, гори,
Здіймала Вселенна в молитві руки,
Творили кантати небесні хори . . .

Ось чути вже дзвони та арфів звуки.
Спаситель вродився!!! Хай згине горе —
Рід людський на мить хоч забуде муки,

Утишить болі, серця свої хворі.
Ліпше бальзаму, той усміх Дитятка!
Шле благодать Свою в світ незорий

Христос — з пастушої бідної хатки.

27. XI. 1958 р.

ДИТИНСТВО, ВЕРНИСЯ!

Пахнуть в повітрі конвалії ніжні
І зроджують грона далеких згадок:
Вологість у балці, зчорнілий сніжок,
Задивлені в землю проліски пишні.

Манять фіялок ось плеса суміжні.
Вже кульчики рясту пращають лісок...
Дитинство, вернися ж, бодай на деньок!
Тебе уквітчаю у шати розкішні.

Воліла б почати життя своє знов;
Всі помилки прикрі забула б немов...

Оновлені серце, душа, почуття
Створили б для мене щасливе буття,

Щоб весну стрічати без журних думок,
А з квітів сплітати веселий вінок...

26. 5. 1958.

ГРУШКИ ЦВІТУТЬ

Дрижать краплі на листочках —
Як дівчатка у віночках,
Грушки під вікнами цвітуть.
Такі святкові, величаві
І такі ніжні, повні чару,
Немов до вінчання ідуть.

Застигли в срібному убранні,
Схрестили гілочки рахманні,
Благословення тихо ждуть.
Підперезані, строкаті,
Це — метелики пухнаті
Келішками все мед п'ють.

Гудуть бджілки, як дружечки;
Мигають крильцями пташки,
Тче райдуга стрічки весільні.
А земля мати — ронить роси,
Розчісуючи травам коси;
Музики ж грають пісні спільні.

День, другий, третій так триває,
А наречених все немає...
— Десь забарились любі пари —
... Сміється сонечко згори.
Обнявши міцно лиця джмелі
Цілують бідних до безтями...

18. 5. 1958.

ЗГАДКИ І МРІЇ

Важкими роями обліплена кущ.
— Не бджоли це, ні! — Це ясмину цвіт! —
Пахне він медом, рве лінію літ,
Несе в прохолоду прабатьківську пуц.

Жмуряться очі, не бачить щоб туч,
Що мрії, мов шмаття, жбурнули на пліт.
Зісохнуть, матлятись, від вітру жовтіть,
Снуватись нитками над прірвою круч...

Голублю жасмини, цілую, дрижу,
Здається, малою по травах біжу...
Скидають троянди свої пелюстки,
Шепочуть дерева принадні казки...
Розплющую очі, буджусь від згадок
І холодом віє чужинний садок...

14. 6. 1958

*
* *
*

Так плакав вчора дощ надворі,
А я — в кімнаті, над листом;
Журилось небо неозоре...
Життя здавалось прикрим сном...
Так плакав вчора дощ надворі.

А ранком в моїй сумній хаті,
В моїй розтерзаній душі
Засяло сонце. І зітхати
Я перестала у тиші.
Геть проганяю жаль строкатий!

Наспіла ж вісточка щаслива
І тому все кругом заблисло...
Мене гойдають легкі крила,
Десь туга кажаном зависла,
А радість двері вже відкрила...

Вересень, 6. 1958.

РОНДЕЛЬ

Коли тиша німіє в бльоці,
А ніч ворожить віщі сни,
Тоді перлинами весни
Купаються згадки в потоці.

Проміння грають в соннім оці —
Скляний той плескіт далини...
Коли тиша німіє в бльоці,
А ніч ворожить віщі сни.

Тепер минуле все на боці,
Кричить і манить: «Дожени!»
Не сіють квіти восени!..
І в'януть колоски в толоці...
Коли тиша німіє в бльоці...

12. 3. 1958.

* *
 *
 *

Сіре небо, сіре місто,
Сірий настрій на душі:
Тужить серце за минулим,
За літами, що пройшли.

І вітри осінні стогнуть,
Скиглять гуси в далині,
Зморщені листочки мокнуть
По калюжах, у багні.

В шибу гілка заглядає
Проситься до хати наніч;
Дощ з туманом розмовляє,
Сніг віщує чорна галич.

А я дивлюсь у вікна голі —
Спливають крапельки рясні...
Попести ж, промінь, срібні скроні,
Як то колись, як на весні!

ТРІОЛЕТ

Лежу на плесі у вівсі
і споглядаю небо сине...
Незгоди забуваю всі;
Лежу на плесі у вівсі.

Космос колесом на вісі
в незнані ще простори лине...
Лежу на плесі у вівсі
і споглядаю небо сине...

* * *

Тихо на вулицях,

тихо . . .

Місто принишкле ще

спить.

Груди розкрила

блакить,

Сонечко ласкою

диха.

Не хочеться думать

про лихо!

Тихо на вулицях,

тихо . . .

16. 3. 1958.

||

МОРСЬКИЙ КОНИК

Колише море зелені хвилі,
Немов приспівує: шш-шу, шш-шу...
Жене до берега вали похилі
І розбиває об міліну.

Мовчазно дрімає пісок Адріатики
Ніжним оксамитом на сонці;
М'яко послався всюди під ятками
І спить в золотій оболонці.

Небо блакитною вигнулось банею;
Хвилює безмежна води далина...
Променів нитки спадають марлею,
Заволікають простори, поля.

Кадять кадильніці круглими кільцями
Фіміям гостро-пахнучих мірт,
Шукають бджілки, мигаючи крильцями,
Солодких акацій, ароми гір.

Рідними сестрами далекі обрії,
Тепло обнявшись, мріють...
Згасаючі фарби морської оргії
Грають веселками, тліють...

*

* *

А пляж живе своїм людським життям:
Прагне здоров'я й наснаги.
Як по боевищі, під накриттям
Нагромадились тіла нагі.

Кожна клітина, відкрившись, благає
Її відновити наново.
Невидимий лікар пензлем змагає
Усіх окрасить на-бронзово.

На островку край берега
Маленькі діти бавляться,
Бальончик в піску вергають,
На сонечку рум'яняться.

Скрикують дико від радості ті,
Яким пощастило здобути,
Принесені хвилию морські скарби:
Молюски до мушлів припнули.

Бухкає м'яч на задньому пляні —
Зібрались самі футболісти.
А дівчаток ракетки вправні
Відбивають кульки піресті.

Купальщики над берегом, як гуси гелготять,
Руками наче веслами ну хвилі розбивать!
Дехто, спустивши ноги, бовтається в човні.
Усе живе радіє безмежній цій воді!

Гомін, рух, сміх —
Ось батько кличе калічку — Нерона.
— Разючий контраст! — зауважують всі —
Із м'ясистою будовою кривавого тирана. —

На поясі скринька жовта,
Кашкет з дашком на голові.
„Желатті!, желатті, желатті Мотта!!!”
Пропонують морозиво старі і малі.

Школярка Куккі роздає дари:
Зірки, медузи, коники, краби;
Їх на піску цілі отари,
А мати має маленьку Габі.

*

* *

Привітно хитається парус,
Високі щогли сонце волотить,
І зайчиком легенька тінь біжить...
Холодні бризки, як пухнатий гарус.

Чорною фарбою на полотні білім,
Що туго припнуто до човника,
Змалювала морського коника
Мистецька рука на дозвіллі.

Дрижить від леготу пасмо вітрила,
Немов жива киває голова;
Стобурчаться, матляють хвіст і грива.
І відбиває блиск очей зелена вода.

Ніжаться на теплому горбку
Дві постаті жіночі;
Обидві до спеки охочі:
Мати й донька на піску.

Заглибилась донечка в книжку,
Жадібно п'є сторінки,
Морщить брови-змійки,
Задумано ліпить хижку.

Думками дівчатко в хмарах
З Ореадами бавиться дзвінко,
А Коник Морський весь у чарах,
Як лицар стає на колінко . . .

Враз схопилась тендітна малярка,
Гумову натягнула шапку,
Кинулась до води, мов мавка,
Маючи в голові загадку.

На узбережжі ліпили з завзяттям
Малі, а також і дорослі
Гори, фортеці, річки з лататтям
І поруч розложисті сосни.

Та дівчина мала свій плян . . .
І щойно, як його здійснила,
Спинялися люди, хвалили так,
Що малярка вся червоніла.

На піску лежала її подоба,
З такими ж клясичними формами;
Дивний усміх витав, як оздоба,
І кучері в кільця згорнені.

Тільки та нежива без одежі була,
Горілиць у ямці лежала.
Шептала дівчина усі імена,
Які в своїй книзі читала.

В ній автор писав, що велика любов —
Незрівнянна, надземна, рожева . . .
Супроти Коника, різцем немов,
Витиснула їй ім'я: „А н ж е л а ” .

*
* *
*

Смеркає, сиріткою берег глядить.
Розбурхане море шаліє —
Грозить затопити усе в одну мить
Розхристана дика стихія.

Горою котиться прозоре груддя
На теплий пісок без упину,
Бож і хвилям кортить, як і людям,
Полежать, спочить хоч хвилину.

З вітром парус лопотить,
Човник хилитається;
Щогла сумно так скрипить,
Коник побивається . . .

В зелених очах його смуток і біль;
Тріпочеться серце, палає;
Ронить він сльози, пекучі, як сіль,
Ангела ж лежить, спочиває.

І з відчаєм клониться він до води,
І ніби шепоче на вухо її:
„Іди ж, іди швидче, кохана моя,
До мене у човен сховатись від зла!”

Бож похорон пишний готують тобі —
Вже тужать буруни і скиглять чайки!
По мертвому дзвонить високий маяк,
Ліхтариком світить в тумані світляк...”

А вітер злий вие, віщує, як пес,
Що ось-ось нещастя спіткає якесь...
„Он бачу, як морем недоля іде,
За руку кістляву смерть чорну веде...”

З коралів злютована дивна труна
І білий серпанок, як легка піна...
Настирливо кличуть мене альбатроси, —
Зірватися з ківки, вломити всі троси...

Майнути так хутко ген-ген аж туди —
Ковзатись в розгойданих гребнях води!!!
Тебе ж в небезпеці не можу покинуть,
Бодай хоч і разом тут маємо згинуть!!!”

*
* *
*

Вже вбрали Анжелу в зелений вінок,
Сережки і персні припнули,
Із мушлів сплели дорогий чересок
І в сукню з зірок одягнули.

Малі черевички гаптують рибки,
А краби гвіздки прибивають;
Молюски корону сплели із луски,
Рачки гаплички пришивають.

А бризки танцюють навколо човна
І з силою тягнуть Анжелу до дна.
„Що ж маю робити в нестямі безсилій?!!
Я рвуся до тебе й збудити не в силі!!!”

Почула це й гнівом спалахнула хвиля,
Закохана в Коника змалку.
Вогняним каскадом іскристого мила
Жбурнула межі очі зраднику.

У воду розірваний парус упав;
І сталося чудо: позбувшись пут,
Наш Коник струснувся, людиною став
І радість в очах йому блиснула тут.

Рвав вітер волосся, збивав його з ніг —
Вернутись у море він більше не міг.
І рухом рішучим Анжелу підняв,
Щасливий, що вчасно її врятував.

Кліщем упинався на грудях їй рак,
Світився мертвотною плямкою.
Сміливо очистив те місце юнак,
І кров запеклася ямкою.

Ангела проснулась і сумно
Дивилась на лютість природи,
А Коник щасливий безумно —
Уражеаний чаром дівочої вроди.

В захопленні радість співала його:
— Анжело! Промінчик ти серця мого!!
— Нарешті знайшов тебе, довго шукав —
— Усі морські царства на дні обшугав!!! —

Вона усміхнулась на вигук оцей,
З любов'ю тиснула руки.
А потім обнявшись пішли до людей
Пізнати їх радість і муки.

Їх щастя кипіло, як пінне вино:
Іскрилось, п'янило і грало;
Серця їхні бились, як меві крило;
Навколо усе їм співало...

*
* *
*

Приморське місто — вогняні етюди.
Від реклям — світляні рухи;
Розважаються, бавляться люди
Після денної спеки, задухи.

Сольоспіву у скверах і парках;
У примеркло-освітлених барах
Ріжуть джази дразливі до ранку,
Та човгають ноги у парах.

Сумно тужать скрипки і гітари
Про Гаваї в рожевім світанку,
Як білий моряк, весь у чарах,
Уночі викрадає коханку.

Ллються напої. Й немов би
Сиплються гроші без ліку.
І ніхто не бачить в юрбі
Голодну бабусю-каліку.

Розірвані хмари в небі імлістім
Путляють кривий таночок.
Анжела з Коником бродять по місті,
Заглядають у кожний куточок.

Спитався Коник про ту стареньку,
Що просила хоч крихітку хліба.
— О, люди жорстокі! — сказала ти-
[хенько
І пояснила це, як уміла.

*

* *

По вулиці вчвал скаче огир;
Машталір смика віжками, цмокає;
В ридвані пані летить, як у вир,
Нетерпеливиться, ніжками цокає.

Наша пара за нею біжить.
— Це щаслива, напевно! — шепочуть.
Спинився віз, вона зникла вмить,
На сходах лиш кроки завмерло
[тріпочуть.

Її чекав при дверях розлючений пан;
Замість привітання — сварились.
— Ти вже не кохаєш мене?! — поспитав.
І в сутінках двері відкрились.

— Ти зрікся дитини!!..
— Мене лиш бажаєш
— Для любовців хтивих
— Обов'язки минаєш —

— Я гірко на хліб заробляю,
— Мій хлопчик лежить в шпиталі...
— Я на сцені танцюю, кружляю —
— Він мучиться, скиглить в огні!!!..

Ні Анжела, ні Коник не чули,
Що діялось далі у хаті...
Вони з болем удвіюку збагнули:
„Годі горе це словом сказати!”

*

* *

Було вже за північ;
Бліді зорі у морі гойдались;
Десь чувся на пристані клич;
Свіжі трави у росах купались.

Солодко снили квіти в садках.
Вже на сході займались заграви,
А закохані йшли в сутінках,
Де шептались спросоння агави...

В готелі над морем гримлять оркестри;
Баль. Серпентина, маски.
Мигає паличка віртуоза — маестра.
Жінки — феї казки!

- Тільки не видно справжніх очей:
- У всіх — прорізи лукаві на шовку.
- Тож важко сказати, хто плаче й
- Хто споглядає бовком. —

Зауважив так Коник.
І сіли в сквері за столик.
Анжела додала ще далі:
— В людському житті, як на балі.

- Назовні все весело грає,
- Мудро паличка скрізь управляє.
- Заглибитись в тайни — жаско!!
- Часто в людей не обличчя — маски!!!

Затихли музики, згасли вогні.
Новий день зароджувався ув імлі.
Поснули щасливі у мріях
Після балю в готелях, віллях.

Не спить красуня одна.
Не розібрана так і завмерла.
Діядема, золото, перли...
Схилилась в задумі край вікна.

Нервовою тінню по хаті никала.
Щось шукала, читала листи...
Перед фотом спинялась, ридала...
В'яли білих троянд пелюстки...

Враз утерла набряклі повіки.
Рішення тверде: умерти навіки!
«Пощо мені далі ще жити,
Коли так юне серце розбите?!»

Скинула сукню, зірвала прикраси;
В самій сорочині побігла на мол...
Легка і прозора, як з неба янгол,
Сковзнула мевою в рибацькі каркаси...

— Дорого коштує людям кохання віз!
— Багато хто платить життям —
— Ті ж, що ідуть на компроміс,
— Борються тяжко в душі з каяттям.

Обсерватори так розуміли;
В словах цих майбутнє вбачали
Свою долю вгадати не вміли;
Лиш потроху вони прозрівали...

*
* *
*

Кривавою раною ятриться мла...
Будиться місто поволі.
Всю ніч прасувала бідна вдова.
Її діти безжурно сплять голі.

Сонце скаче на стінах пивниці,
Випростує спину мати;
Жене сон обридливий, тре зіниці —
Та радіє: на хліб буде мати!

Співчутливо кивнули їй двоє
І щиро отак привітали:
— Нехай Бог твоє серце загоїть...
— Щастям доля розквітне — сказали.

* * *

На базарі в товпиці людей,
Де височів будинку ріг,
На голому брукові вояк без ніг
Грав на скрипці, співав, як Орфей.

Зачаровані були присутні
Голосом цього співця.
Нерухомо всі, як прикуті,
Слухали б так без кінця.

Капелюх порожній, немов тужив.
З іграшковим кошиком в зубах
Маленький собачка «служив»,
На задніх лапках кульгав бідолаха.

Душно. Звірятко ж дрижало (від муки),
За мистецтво просило заплати...
З ніші до неба, здіймаючи руки,
Німо взивала Скорботна Мати...

*
* *
*

Коник зблід. Анжела мовчала...
— Як же знайти таємницю життя?! —
— Люди правду далеко сховали
— І немає їй вороття!!!? ... —

— Мені тяжко тут залишатись,
— Де панують сваволя і гріх!!...
— Краще будем на хвилях кохатись,
— Серед пестоців, милих утіх!!!...

— Поселю тебе в мórськім палаці,
— В розкошах будеш ти жити!
— Людське горе відійде далеко,
— Не треба за ним і тужити...

І сказала Анжела: «Коханку!
Трудно забудь людське горе...
Хоч люблю тебе, Конику, палко,
Та не можу іти в твоє море...

— Сумуватиму в твоїх палатах
— За сонцем, що в наших хатах...
— А хто ж людям в нещасті pomoже,
— Як і я зречуся, не зможу?!...

— Єдине тобі обіцяю:
— Мою вірність до гробу, навіки!
— Я любитиму тільки тебе,
— Поки склепляються мої повіки...

Зірниця кохання гасла в небі, дрижала...
Від великого жалю спинилась їм кров...
Юнак стрибнув у човен, став коником знов.
Анжела, як перше — з піску, у ямці лежала...

Коник рвався на берег, хватавсь за весло,
Та міцно тримався снасті.
Анжелу хвилею змило, знесло
Помогати всім людям в нещасті...

Стрясає вітер гребені — хвилі.
Свистить, закручує: Гг-гу, гг-гу!!
На берег кидає вали немилі
І розторощує об мілину...

В страху розбіглися далекі обрії
По сірих небесах умить.
Сховалось сонце в гірському горбі
Не в силах тайни зрозуміть...

.

А завтра знов буде сонечко митись,
Поки хвилі ще зморені спатимуть.
Прийдуть на берег люди грітись...
Про трагедію цю і не знатимуть.

Серпень 1957 р.

З М І С Т

Передмова	7
Присвята	9
Похід	10
Сонет	13
Еміграційне	14
Новітньому Колюмбові присвячую	15
Мотив з народньої пісні	16
О, Фльоренціє	17
Синьою плахтою	20
Дитинство, вернися	21
Грушки цвітуть	22
Згадки і мрії	23
Так плакав вчора	24
Рондель	25
Сіре небо, сіре місто	26
Тріолет	27
Тихо на вулицях	28
Морський Коник	31

